

Ex/SANS/PG/3.3F/2025

MASTER OF ARTS EXAMINATION, 2025

(2nd Year, 1st Semester)

SANSKRIT

COURSE : XIV/F

[Nyāya Logic and Philosophy of Language]

Time : Two Hours

Full Marks : 30

The figures in the margin indicate full marks.

सर्वे प्रश्नाः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च समाधेयाः-

१. अधोनिर्दिष्टेषु प्रश्नद्वयं समाधेयम् - 6×2=12

- (क) व्याप्तेः प्रथमलक्षणं मुक्तावलीग्रन्थदिशा व्याख्यायताम्।
(ख) मुक्तावलीग्रन्थदिशा अनुमितौ परामर्शस्य कारणत्वं स्वरूपं च पूर्वपक्षखण्डनमुखेन प्रतिपाद्यताम्।
(ग) हेत्वाभासलक्षणमुल्लिख्य अनैकान्त-हेत्वाभासभेदाः सोदाहरणं निरूप्यन्ताम्।

SANS-1249

[Turn Over]

(2)

२. अधोलिखितेषु प्रश्नद्वयं समाधेयम्- 6×2=12

- (क) 'पदज्ञानन्तु करणम्....' इति कारिका मुक्तावलीग्रन्थदिशा व्याख्यायताम्।।
(ख) लक्षणायाः लक्षणं किम्? प्राचीन-नवीनयोर्नये लक्षणायाः बीजं सोदाहरणं व्याख्यायताम्।
(ग) शाब्दबोधे आकाङ्क्षा-तात्पर्यज्ञानयोरुपयोगिता विचार्यताम्।

३. अधःस्थितेषु षट् प्रश्नाः समाधेयाः- 1×6=6

- (क) 'अनागतादि-लिङ्गेन' अत्र आदि-पदस्य क आशयः?
(ख) अनुमितौ परामर्शज्ञानं कीदृशं भवतीति मुक्तावलीकारेणोक्तम्?
(ग) व्याप्तेः सिद्धान्तलक्षणं किम्?
(घ) सद्भेतुः कतिभिः ह्रस्वैः उपपन्नो भवति? तेषां नामानि लिख्यन्ताम्।
(ङ) का नाम वृत्तिः?
(च) का नाम शक्तिः?
(छ) योगिकपदस्य उदाहरणमेकं दीयताम्।
(ज) 'चैत्रः तण्डुलं पचति' इति वाक्यस्य कः शाब्दबोधः?

★ ★ ★

SANS-1249

XX24(113)—60